

den enkelte Mand fik en enorm Betaling for Gruset, naar Communen alligevel led det Tab, at Gruset blev ført bort. Dette er et Spørgsmaal, som vi, der have tilladt os at stille disse Forslag, ogsaa have overveiet, men der var dengang Ingen, der dristede sig til at gaae ind paa en Afgjørelse deraf. Det var dengang vor Hensigt at stille Spørgsmaalet saaledes, at det ikke skulde være Jernbanerne tilladt at tage Gruset, førend Communeautoriteterne havde givet deres Samtykke dertil; men vi lode det dengang falde, da vi frygtede for, at den høitærede Indenrigsminister endnu stærkere vilde modsætte sig et saadant Forslag. Jeg indrømmer, at denne Afgjørelse vilde være rigtigst og correctest og give det bedste Sikkringsmiddel imod, at man berøvede Communerne den maastee ringe Gruusbeholdning, som de paa mange Steder have.

Spønd: Uagtet jeg har megen Interesse for Jernbanerne, kan jeg dog ikke nægte, at det forekommer mig, at den Begunstigelse, som man ved dette Lovforslag tilsigter at staae Jernbanerne, saa usselig den end kan være for dem og saa praktisk i visse Retninger, dog gaaer videre, end Jernbanerne med Billighed kunne fordrø, — baade de for Statens Regning anlagte Jernbaner og de, hvem denne Begunstigelse vil blive indrømmet, skjøndt de ere anlagte for privat Regning. Jeg kan meget godt forstaae, at den kongelige Regjering har forelagt Lovforslaget saaledes, som det er affattet; thi det kan ikke nægtes, at det synes at være et naturligt Standpunkt at give de Regler, som hidtil have været anvendelige saavel paa Anlægget som paa Vedligeholdelsen af Landeveie, og som have været gjældende siden 1845, Udvidelse til Anlæg af Jernbaner og ogsaa at give dem Anvendelse paa Spørgsmaalet om at forstaae Jernbanerne ved Expropriation det fornødne Materiale til Vedligeholdelsen; men jeg troer rigtignok, at disse Hensigtsmæssighedshensyn, som i mine Tanker fuldkomment forklare, at Lovforslaget er kommet istand, maae vige for den ogsaa i mine Tanker meget grundede Betragtning, at det maastee ikke turde være ganske foreneligt med Grundloven. Jeg skal ikke gaae saa vidt som en æret Taler, der endog ansaae

det for tvivlsomt, hvorvidt Expropriationsbestemmelserne i Vejforordningen af 1793 med flere endnu maatte være gjældende efter Grundlovens Emanation. Efter min Mening maae de ældre Anordninger blive bestaaende, men noget Andet er det, hvorvidt det er tilstedeligt at give disse ældre bestaaende Anordninger en Udvidelse, som kunde siges at være i Modstrid med Grundloven. Den høitærede Indenrigsminister ansøgte rigtignok som et Argument mod det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Carlsen), at denne tidligere havde været med til at give saadanne Anordninger Lovkraft. I denne Henseende troer jeg dog ikke, at den høitærede Ministers Opfattelse er ganske rigtig. Der har ikke i noget Lovforslag angaaende Jernbaner været vedtaget at give dem af Nyt en Expropriationsret, som ikke allerede var bestaaende; der er blot simpelthen blevet udtalt, at de almindelige Regler om Expropriation til Jernbaner, som indeholdes i Loven af 5te Marts 1845, maatte komme til Anvendelse paa dette eller hiint nye Jernbaneanlæg, hvorom der var Spørgsmaal, hvilket aabenbart er noget ganske Andet end det, som er Gjenstanden for det foreliggende Lovforslag. Næst at erkjende, at der fra Regjeringens Side har været rimelig Anledning til fra Først af at tage Sagen, som den er tagen, skal jeg ikke nægte, at jeg undrer mig Noget over den Modstand, som den høitærede Minister gjør mod det Endringsforslag, der er fremkommet som det principale, idet det virkelig forekommer mig, at der derved i alle Maader er taget Hensyn til Grundloven, være sig til dens directe Bud eller til, hvad man skulder Grundloven, ikke at træde dens Bud for nær, og tillige forekommer det mig at være et praktisk, sundt og godt Forslag. Der kan sribes om, hvilken Betydning Gruus har i pecuniær Henseende, og jeg skal i Forbigaaende bemærke, at en Brugsværdi altid ligesaa fuldt som en Eiendomsværdi er en Pengeværdi; men det Spørgsmaal, om Gruus har en stor eller ringe Værdi eller maastee paa sine Steder slet ingen Værdi, er efter min Mening ganske irrelevant med Hensyn til det, hvorom det her dreier sig; thi hvis det befindes, at Gruset paa nogle Steder ikke har nogen Pengeværdi, saa vil det Veder-